

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2023/093 van 12 september 2023

over

tekst	Voorontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
titel	over e-boeken en bijbehorende software
roepnaam	(decreet e-boeken)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 7 juli 2023
Trefwoorden	bewaartermijn;

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management van 11 juli 2023, ontvangen door de VTC op 12 juli 2023;

Gelet op de behandeling op de zitting van 12 september 2023;

Brengt op 12 september 2023 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Cultuur (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een voorontwerp van decreet *van de Vlaamse Regering over e-boeken en bijbehorende software* (hierna "het Ontwerp"), zonder aanduiding van specifieke artikelen.
2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Met voorliggend Ontwerp wordt richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 *betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten* (hierna: Toegankelijkheidsrichtlijn) omgezet. Deze richtlijn heeft als algemene doelstelling het verbeteren van de werking van de eengemaakte markt voor specifieke toegankelijke producten en diensten, in het bijzonder door belemmeringen voor het vrije verkeer van bepaalde toegankelijke producten en diensten ten gevolge van uiteenlopende toegankelijkheidsvoorschriften in de lidstaten weg te nemen en te voorkomen. De Toegankelijkheidsrichtlijn is van toepassing op een brede waaier van producten en diensten.
4. Gelet op de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap voor de bescherming en luister van de taal, vermeld in artikel 4, 1° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, en de schone kunsten, vermeld in artikel 4, 3° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen wordt de Toegankelijkheidsrichtlijn hierbij omgezet in zoverre deze betrekking heeft op e-boeken en bijhorende software.
5. Om de door de Toegankelijkheidsrichtlijn vereiste efficiënte handhaving te verzekeren, wordt het kaderdecreet Vlaamse Handhaving (hierna: KVH) van toepassing gemaakt op de handhaving van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan.
6. Het KVH bevat een standaardpakket met concrete procedures voor gerechtelijke en bestuurlijke handhaving, naast een hoofdstuk met optionele figuren. Hierdoor kon de omvang van het handhavingssluit van dit ontwerp beperkt worden gehouden.
7. De toetreding tot het KVH impliceert standaard de mogelijkheid om, naast de sanctie, ook herstel- en beveiligingsmaatregelen op te leggen, zoals de richtlijn vereist (zie hoofdstuk 4 en 5 KVH).
8. Toetreden tot het KVH vergemakkelijkt daarnaast de toegang tot het (digitaal) Vlaams Handhavingplatform, dat zijn legistische basis in het KVH heeft en op dit ogenblik wordt ontwikkeld door het agentschap Digitaal Vlaanderen in opdracht van het agentschap Justitie en Handhaving

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

9. De volgende bepaling van het Ontwerp heeft betrekking op de verwerking van persoonsgegevens:

“Art. 6. *Dit artikel doet geen afbreuk aan de bepalingen van het kaderdecreet Vlaamse Handhaving van (datum¹).*

De administratie² treedt op als de verwerkingsverantwoordelijke, vermeld in artikel 4, 7), van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de toepassing van artikel 4 van dit decreet.

De volgende categorieën van personen hebben toegang tot de verwerkte persoonsgegevens, in het kader van de uitvoering van dit decreet:

¹ van 14 juli 2023, BS 29 augustus 2023.

² “administratie” wordt in artikel 3 van het Ontwerp gedefinieerd als “*de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor de bescherming en luister van de taal, vermeld in artikel 4, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, en de schone kunsten, vermeld in artikel 4, 3°, van de voormelde bijzondere wet;*”

- 1° *de personeelsleden van de administratie;*
2° *de personeelsleden van de beboetingsinstantie, vermeld in artikel 2, 3° van het kaderdecreet Vlaamse Handhaving van (datum) en de herstelinstansie, vermeld in artikel 5, §3, van dit decreet.*

De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van betrokkenen: personeelsleden, medewerkers en andere personen die aangesteld zijn bij de aanbieders van e-boeken.

De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° *het rijksregisternummer, het ondernemingsnummer, het identificatienummer van de sociale zekerheid;*
2° *contactgegevens.*

De persoonsgegevens die conform dit artikel door de administratie worden verwerkt, kunnen op basis van dit decreet uiterlijk bewaard worden tot tien jaar na de kennisgeving, vermeld in artikel 4, §3, zevende lid, van dit decreet. Na afloop van de voormelde periode van tien jaar wordt conform artikel III.87, §1, eerste lid, 3°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 een definitieve bestemming toegewezen.”

10. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn:

personeelsleden, medewerkers en andere personen die aangesteld zijn bij de **aanbieders van e-boeken**

en dat het minstens de volgende gegevens betreft:

- het rijksregisternummer, het ondernemingsnummer, het identificatienummer van de sociale zekerheid;
- contactgegevens.

11. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. **Algemene bespreking**

12. De verwerkingen worden in belangrijke mate geregeld in het kaderdecreet handhaving. In het Ontwerp wordt enkel geregeld wat specifiek is voor de handhaving van de regels inzake e-boeken en bijbehorende software.

13. De VTC stelt vast dat de gegevensverwerking systematisch wordt geregeld, met vermelding van de **essentiële elementen**³ ⁴van de verwerking.

³ Elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM³, artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.

⁴ Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

14. In de memorie wordt ook de **rechtvaardigingsgrond** zoals bedoeld in artikel 6 AVG aangegeven:

“Wat betreft de administratie is de verwerking van persoonsgegevens gesteund op artikel 6, 1., e) van de AVG, zijnde de uitvoering van een taak van algemeen belang die werd toegewezen aan het departement (via haar oprichtingsbesluit, zie het "Besluit van de Vlaamse Regering tot operationalisering van het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media").”

15. De VTC beperkt zich hierna tot de bespreking van de enkele punten die opmerkingen behoeven:
16. De categorieën persoonsgegevens lijken erg beperkt aangeduid. De VTC adviseert om na te gaan of in de behandeling van de dossiers niet meer informatie over de betrokkenen wordt opgenomen, bijvoorbeeld informatie over wie eventueel een fout heeft gemaakt.
17. Wat de bewaartermijn betreft: deze verwijzing naar het Bestuursdecreet volstaat niet omdat de definitieve bestemming moet al vastgelegd zijn vooraleer het einde van de oorspronkelijke bestemming wordt bereikt, zoniet zullen de gegevens al vernietigd moeten zijn en is er geen sprake meer van definitieve bestemming.

3. Rechten van de betrokkenen en transparantie

18. De VTC herinnert er aan dat het Kaderdecreet Handhaving afwijkingen op de **AVG-rechten** ingevoerd heeft en verwijst naar haar opmerkingen daarover⁵ die de VTC voor de implementatie bij dit Ontwerp herneemt (onder voorbehoud van wat al zou aangepast zijn).
19. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
20. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de **vermeldingen** zoals bedoeld in randnummer 19, op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

4. Beveiligingsmaatregelen

21. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
22. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens mogelijk gegevens zoals bedoeld in artikel 10, AVG betreffen een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.
23. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering (waar mogelijk) en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingsystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;

⁵ Zie Advies wetgeving VTC nr. 2022/082 van 6 september 2022, randnummer 50 e.v.

- een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.
24. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling⁶ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen⁷ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer⁸ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom⁹.
25. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹⁰.

III. BESLUIT

26. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:
- nakijken of alle categorieën van persoonsgegevens werden vermeld;
 - de bewaartermijn preciseren;
 - de transparantiemaatregelen uitwerken.

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2023-09-14 17:00:38 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

⁶ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

⁷ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0
(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

⁸ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

⁹ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

¹⁰ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>